

ЛЬВІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра менеджменту та міжнародного бізнесу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи з дисципліни
ВК 1.2. – «ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»
для здобувачів вищої освіти за спеціальністю
073 «Менеджмент (менеджмент організацій і адміністрування)»

ЛЬВІВ-2022

Гнилянська О. В. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Інноваційний менеджмент». Львів : ЛІМ, 2022. 13 с.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту та міжнародного бізнесу
Протокол №1 від 11 серпня 2022р.

Схвалено Вченою радою Львівського інституту менеджменту
Протокол № 1 від 12 серпня 2022р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В період переходу економіки України на ринкові відносини особлива увага повинна приділятися вивченню основ інноваційної діяльності як специфічної області управління діяльності в усіх галузях народного господарства. Формування мобільних динамічних систем що розвиваються в інноваційному менеджменті в значній мірі пов'язані з масштабними процесами реструктуризації та реформування науково - технічної сфери. Мета викладання дисципліни полягає в підвищенні творчого потенціалу та отримання систематизованих знань щодо створення систем управління, які забезпечать високу ефективність, конкурентоспроможність інновацій, забезпечать виживання та фінансову стабільність підприємства. Задачі вивчення дисципліни складаються в тому, щоб дати студентам основи теоретичних знань та практичних навичок, потрібних для економістів-менеджерів.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- сутність економічних параметрів які дозволяють порівняти витрати на інноваційну діяльність та заходи від реалізації інноваційної діяльності;
- методичні положення та інструментарій оцінювання інноваційного розвитку національних економік;
- побудову організаційних структур та структур управління інноваціями; планування виробничих процесів на реалізацію інноваційної продукції;
- календарний розподіл робіт та контроль за їх виконанням;
- створення творчої атмосфери та високої мотивації інтелектуальної праці.

Студенти повинні **вміти**:

- визначити і сформулювати коротко і довгострокові цілі інноваційної діяльності; організувати проведення маркетингових досліджень;

- обізнаність екологічної ситуації та планування природоохоронних заходів;
- оцінювати і використовувати досвід і передові досягнення конкурентів; вести облік споживчого попиту і об'єктивних тенденцій НТП.
- розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення, а також контролювати їхній рівень засобами ризик-менеджменту.

Отже, в умовах реформування економіки України питання інноваційного менеджменту набувають особливої актуальності. Обраний Україною стратегічний курс, орієнтований на інноваційну модель економічного зростання, ґрунтується на структурній перебудові галузей економіки, технологічному оновленні промисловості, широкому використанні досягнень сучасної науки і техніки. З метою реалізації нового курсу, а також подолання кризових явищ в економічній та соціальній сферах необхідним є виховання нової генерації фахівців, здатних ефективно управляти нововведеннями. Саме тому оволодіння знаннями з дисципліни «Інноваційний менеджмент» є важливим для організаторів діяльності підприємств менеджерів.

2.САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Розрахунок годин, що відведено на самостійну роботу

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1-2	Індивідуальне завдання №1 Теоретичні засади інноваційної діяльності та основні поняття інноваційного менеджменту. Систематизувати теорії економічного зростання з ендегенним і екзогенним науково-технічним прогресом. Науково-технічна складова глобального індексу конкурентоспроможності країн. Тенденції зміни глобальної конкурентоспроможності України за рейтингом Світового економічного форуму. (результати оформляються у вигляді реферату)	7	10
2	Індивідуальне завдання №2 Особливості інноваційної діяльності в Україні Проаналізувати законодавчу базу, що регулює інноваційну діяльність в Україні. Визначити основні положення нормативно-правових актів, які сприяють розвитку інноваційних підприємств. Виявити недоліки і суперечності законодавства щодо регулювання інноваційної діяльності. За матеріалами статистичних щорічників і періодичних видань оцінити стан інноваційної діяльності в Україні та у Львівській області. Визначити проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.	7	10
4-6	Індивідуальне завдання №2 Управління інноваціями та стратегія розвитку підприємства. Рациональна модель прийняття рішення включає в себе чотири етапи: перший – дослідження ситуації; другий – формулювання альтернативних рішень; третій – оцінка альтернатив та вибір найкращого рішення; четвертий – втілення рішення і контроль за цим процесом. Охарактеризувати, які фактори беруться до уваги, якими критеріями керується менеджер, які види ризиків виникатимуть, яким чином відбуватиметься розподіл ресурсів на кожному з етапів. Ситуації, що пропонуються до розгляду: а) прийняття рішення щодо будівництва фірмою автомобільного заводу в іншій країні; б) прийняття рішення щодо створення спільного підприємства з іноземною фірмою на території своєї країни; в) прийняття рішення щодо відкриття торговельного представництва в іншій країні з метою розширення збуту продукції. При виконанні завдання вибирати конкретні дані (країни, сфери діяльності, види продукції) для моделювання однієї з трьох запропонованих вище ситуацій.	7	10
7-8	1. Організаційна структура управління інноваційним проектом. 2. Оцінка впливу внутрішнього й зовнішнього середовищ на ефективність реалізації інноваційного проекту. 3. Методичне забезпечення вибору ставки дисконту в процесі оцінки ефективності інноваційного проекту.	7	9
9-10	1. Методи оцінки ризиків: метод дерева рішень; метод «Монте-Карло». 2. Засоби управління ризиками інноваційного проекту відповідно до етапу його реалізації	7	9
11	1. Вибір оптимального режиму роботи в науковій організації. 2. Методичне забезпечення визначення якості управління інноваційною діяльністю на підприємстві	7	9
12	Індивідуальне завдання №5: Участь України в міжнародному ринку технологій. За матеріалами статистичних щорічників і періодичних видань оцінити стан міжнародного технологічного обміну України. Визначити проблеми та перспективи участі вітчизняних підприємств у процесах міжнародної комерціалізації технологій	7	10
	Разом	49	67

Проробка окремих розділів навчальної програми, які не викладались на лекція

В процесі самостійної роботи кожен студент повинен самостійно вивчити наступні теми:

1) Інноваційне підприємництво [2]

До категорії інноваційного підприємництва в вітчизняній та зарубіжній практиці звертаються найчастіше для того, щоб виділити в усіх сферах економіки країни специфічні суб'єкти господарської діяльності, які є складовими постійного розвитку особливого сектору економіки, котрий потребує спеціальних інструментів менеджменту і форм державної підтримки. В зв'язку з цим виникає необхідність в встановленні характеристичних ознак малих інноваційних підприємств (МІП), як особливої форми організації інноваційної діяльності. Інноваційне підприємництво здійснюється в двох принципово різних організаційних формах:

- В формі індивідуального підприємництва (ІДП), без створення підприємства як самостійної юридичної особи;
- Шляхом створення самостійного підприємства як окремої юридичної особи з правом здійснення всієї господарської діяльності від його імені.

2) Маркетинг в інноваційній діяльності [2; 7]

По мірі просування по інноваційному циклу від ідеї до втілення бізнесмен-інноватор стикається з проблемою збуту. В випадку відсутності маркетингу на ІІ він примушений виходити на ринок на свій страх та ризик і чекати, поки споживач оцінить та прийме інновації. При цьому ризик неприйняття споживачем нового продукту дуже великий. Якщо інноватор включає маркетинг інновацій в якості основної складової менеджменту на ІІ, прогножуючи відповідні сегменти ринку, плануючи споживчі властивості інновацій, ціну на нього, канали розподілу, витрати на рекламу, то за рахунок функції маркетингу вдається суттєво знизити ринкову невизначеність та ризик споживчого несприйняття інновацій.

Види маркетингу:

- стратегічний інноваційний маркетинг: регулярний інноваційний маркетинг слугує для підтримки конкурентоздатності фірми за допомогою формування технологічного та комерційного заділів продуктових і процесних інновацій; санаційний інноваційний маркетинг – відрізняється від регулярного тим, що продуктові і процесні інновації сполучаються з так званими аллокаційними інноваціями, що полягає в реорганізації ІІ.
- тактичний маркетинг: маркетингові дослідження по новому продукту та його позиціонування, тобто виявлення тих сегментів ринку де може бути підвищений попит на продукт; попереднє розміщення нового продукту на ринку та його реклама; організація системи збуту нового

продукту; забезпечення можливості поставки продукту на більш конкурентних умовах і закріплення його на ринку.

3) Управління інноваційними проектами [2; 7; 8]

Основою концепції управління проектами є погляд на проект як на зміну будь-якої системи, пов'язану з витратами часу і ресурсів, а процес змін, що здійснюється за розробленими правилами і процедурами, є основою управління інноваційними проектами. *Інноваційний проект* – комплекс взаємопов'язаних заходів, розроблених з метою створення, виробництва та просування на ринок нових високотехнологічних продуктів за встановлених ресурсних обмежень. Як правило, він ґрунтується на інновації, що дає змогу радикально вирішувати актуальні для організації проблеми.

4) Правові аспекти охорони інтелектуальної власності [2; 7]

Правове регулювання інноваційної діяльності має комплексний характер, так як воно представлено нормативно-правовими актами ряду галузей законодавства. Основою правового регулювання інноваційної діяльності є цивільне законодавство, що включає в себе законодавство про авторські суміжні права, патентне та інше законодавство про інтелектуальну власність, закони про підприємництво, інноваційну діяльність. Правове регулювання інноваційної діяльності узгоджується з трудовим законодавством, законодавством про поставки продукції для найважливіших державних потреб та законодавством про державну та комерційну таємницю. Центральне місце в правовому регулюванні інноваційної діяльності займають правові аспекти охорони інтелектуальної власності, під якою розуміється сукупність авторських і інших прав на результати цієї діяльності, які охороняються законодавчими актами держави.

2.3. Виконання індивідуальних завдань

При підготовці індивідуального завдання слід керуватися вимогами, які висуваються до цього виду самостійної роботи. По-перше, воно має характеризуватися чіткою структурою згідно з зазначеними критеріями. По-друге, індивідуальне завдання повинно логічно висвітлювати питання, яке розглядається. По-третє, воно повинно мати узагальнюючий характер оцінок подій, явищ. По-четверте, характеризуватися чіткою аргументацією висновків з усіх поставлених питань. По-п'яте, індивідуальне завдання повинне відображати думку студента, базовану на знаннях отриманих на лекціях та практичних та із врахуванням наявних даних.

ІНПЗ може бути розмножено і роздано студентам групи заздалегідь для попереднього обговорення.

2.3.1. Теми індивідуальних завдань

1. Взаємозв'язок розвитку інновацій, науки і техніки.
2. Сучасні особливості інноваційного процесу.

3. Характеристика чинників, що сприяють або заважають успішному впровадженню нововведень.
4. Необхідність та сутність науково-технічної політики.
5. Форми та методи реалізації науково-технічної політики.
6. Закордонний досвід регулювання інноваційної діяльності.
7. Керівництво ОСЛО.
8. Статистика інновацій в Україні.
9. Інноваційний потенціал українського малого бізнесу світової економіки.
10. Вітчизняний і зарубіжний досвід розроблення і використання інноваційних стратегій (на прикладі провідних фірм).
11. Особливості формування інноваційної стратегії підприємства.
12. Виробниче планування інновацій на підприємстві.
13. Зміст бізнес-плану підприємства, що здійснює інноваційну діяльність.
14. Значення науково-технологічного прогнозування для піднесення національної економіки та скорочення дефіциту державного бюджету.

2.4. Підготовка до підсумкового контролю

Підсумковий тест включає 50 питань відкритого і закритого типу, які передбачають перевірку розуміння студентами основних понять дисципліни; перевірку вміння студентів визначати сутність інноваційних зрушень та тенденції розвитку інноваційного підприємства як суб'єкта технологічного ринку, зміст інноваційного менеджменту та управлінської діяльності на інноваційному підприємстві, принципи, методи, засоби та механізми застосування інноваційної стратегії задля підвищення прибутку

Підсумковий контроль дозволяє викладачеві визначити узагальнений рівень теоретичних знань студентів за програмою навчальної дисципліни.

Підготовка до підсумкового контролю включає опрацювання студентами основних теоретико-методологічних та наукових положень за темами затверджені навчальної програми дисципліни, що розглядалися на лекціях; акумулювання навичок розширеного засвоєння теоретичних знань, індивідуального їх застосовування для вироблення оптимальних підходів щодо вирішення конкретних проблем, здобутих та закріплених під час самостійного опрацювання матеріалу, що не викладається на лекціях, підготовки та участі у семінарських заняттях, а також при підготовці індивідуального завдання.

2.4.1. Контрольні запитання для підготовки до підсумкового контролю

1. Виділіть відмінність між інноваційним процесом та науково-технічним прогресом

2. Дайте характеристику різних стадій інноваційного циклу: фундаментальних, пошукових та прикладних досліджень, дослідно - конструкторських розробок та експериментального виробництва?
3. Які види досліджень здійснюють на етапі фундаментальних досліджень інноваційного процесу?
4. Охарактеризуйте вплив інноваційного процесу на конкурентну боротьбу на міжнародних ринках? Наведіть приклади.
5. Згадайте фактори, що впливають на результативність нововведень? Назвіть джерела інноваційних ідей?
6. Порівняйте категорії «базові інновації», «модифікуючі інновації», «ординарні інновації», «радикальні інновації».
7. Назвіть напрями інноваційної діяльності.
8. Роль та функції держави в контексті міжнародного співробітництва.
9. Прямі і непрямі методи державної підтримки інноваційної діяльності.
10. У чому полягає роль держави щодо розвитку інноваційної діяльності? Назвіть її основні функції.
11. Назвіть фактори, що обумовлюють необхідність державного регулювання інноваційних процесів.
12. Розкрийте сутність державних стратегій підтримки інноваційної діяльності.
13. Згадайте можливі види інноваційної політики держави, які знайшли своє застосування у найрозвиненіших країнах світу.
14. Види державного стимулювання інноваційної діяльності?
15. Назвіть основні нормативно законодавчі акти щодо регулювання інноваційної діяльності.
16. Проблеми трансформації національної системи в Україні.
17. Принципи державного стимулювання інноваційних проектів.
18. Показники інноваційної діяльності та форми статистичної звітності.
19. Інноваційні цілі як основа управління інноваціями.
20. Поняття інноваційного потенціалу та підходи до його оцінки.
21. Інноваційний клімат та його характеристика.
22. Охарактеризуйте цілі, які ставить організація, втілюючи нововведення
23. Проаналізуйте зовнішні і внутрішні чинників, які впливають на інноваційну діяльність організації.
24. Розкрийте сутність показника інноваційності ТАТ.
25. Назвіть особливості статистики інновацій на Україні

26. Як визначають інноваційну позицію організації.
27. Цілі та завдання стратегічного управління інноваціями.
28. Зміст і форми стратегічного управління інноваціями.
29. Що таке інноваційна стратегія?
30. Назвіть особливості та типи інноваційних стратегій підприємства.
31. Сформууйте свою думку щодо факторів, які стримують впровадження інноваційних стратегій на підприємствах України?
32. Які чинники треба враховувати під час вибору інноваційної стратегії?
- 33.5. Охарактеризуйте поняття місце стратегічного контролінгу нововведень в діяльності інноваційного підприємства.
34. Що таке планування нововведень?
35. Розкрийте сутність планування інноваційних процесів на підприємстві.
- 36.3. Назвіть види планів інновацій на підприємстві?
37. Виокремити особливості організації планування інновацій на підприємстві?
38. Назвіть види планування на інноваційному підприємстві?
39. Методи і засоби стратегічного управління інноваціями.

Список рекомендованої літератури

Базова

1. Василенко О. В. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.; за ред. В. О. Василенко. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 439 с.
2. Дудар Т. Г. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. Тернопіль : Економічна думка, 2015. 250 с.
3. Заблоцький Б. Ф. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2017. 456 с.
4. Інноваційний менеджмент : навч. посібник. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2011. 238 с.
5. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент. Київ : КНЕУ, 2014. 504 с
6. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент : навч. посібник. Тернопіль : Економічна думка, 2016. 295 с.
7. Михайлова Л. І. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 234 с.
8. Нестерова Н. А. Інноваційний менеджмент : навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. Донецьк : ДонНУЕТ, 2012. 463 с.
9. Про інноваційну діяльність. Закон України. Ост. ред. Від 26.07.2010 р. / [Електрон. ресурс]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні. Закон України. Від 08.09.2011. № 3715-VI/ *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2012. № 19–20, ст.166.
11. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент : навч. посібник. Київ : Академвидав, 2016. 464 с.

Додаткова

12. Дериколенко О. М. Особливості вибору інноваційних стратегій промисловими підприємствами. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 2. С. 78-83.
13. Круш Н. П. Управління інноваційною діяльністю корпоративних підприємств машинобудування: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Київ, 2016. 301 с.
14. Орлова В. М. Інноваційна діяльність підприємств у контексті стратегічного управління. *Економічний нобелівський вісник*. 2014. № 1 (7). С. 330-336.
15. Пабат О. В. Економічна безпека держави: інноваційні фактори: монографія. Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2012. 168 с., С. 58-65.
16. Тарасова О. В. Теоретико-методологічні основи інноваційної діяльності підприємств. *Економіка харчової промисловості*. 2012. № 1 (13). С. 37-41.
17. Чупир О.М. Інтегрований інвестиційно-інноваційний процес групи підприємств: сутність та послідовність реалізації. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2014. № 1. С. 215-219.

18. Дідух Д. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління інноваційною діяльністю підприємства: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук: 08.00. Національна академія статистики, обліку та аудиту. Київ, 2015. 23 с.
19. Захарченко В. І. Інновації та економічне зростання в сучасній економіці. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти : монографія / за ред. д.е.н., доц. Є. І. Масленнікова. Херсон : Грінь Д. С., 2016. 854 с.

Інформаційні ресурси

20. Сайт Державного департаменту інтелектуальної власності. URL : <http://www.sdip.gov.ua>
21. Сайт Державного фонду фундаментальних досліджень. URL : <http://www.dffd.gov.ua> .
22. Безкоштовний каталог патентів з можливістю пошуку. URL : <http://www.FreePatentsOnline.com>
23. Сайт присвячений інноваціям та інвестиціям. URL : <http://www.innopolis.info>